

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ तृतीयः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

प्रज॒वं वा ए॒तेन॑ य॒न्ति यद्व॑श॒मम॑हः पा॒पाव॒हीयुं॑ वा ए॒तेन॑
भव॒न्ति यद्व॑श॒मम॑ह॒र्यो वै प्र॒जवं॑ य॒ताम॑प॒थेन॑ प्र॒तिप॑द्यते यः
स्था॒णुः ह॒न्ति यो भ्रेषं॑ न्येति स ही॑यते स यो वै द॒शमे॑-
ऽह॒न्नवि॒वाक्य॑ उप॒हन्य॑ते स ही॑यते तस्मै॒ य उप॑ह॒ताय॑ व्याहृ॒
तमे॒वान्वा॒रभ्य॑ सम॒श्नुते॑ऽथ॒ यो व्याहृ॑ सः ॥ १ ॥

ही॒यते॑ तस्मा॑द्व॒शमे॑ऽह॒न्नवि॒वाक्य॑ उप॒हता॑य न व्युच्य॒मथो॑
ख॒ल्वा॒हुर्य॒ज्ञस्य॑ वै समृ॒द्धेन॑ दे॒वाः सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन्
य॒ज्ञस्य॑ व्यृ॒द्धेना॑सु॒रान्परा॑भावय॒न्निति॑ यत्ख॒लु वै य॒ज्ञस्य॑
समृ॒द्धं तद्य॑ज॒मान॑स्य यद्वृ॒द्धं तद्भा॑तृव्यस्य स यो वै
द॒शमे॑ऽह॒न्नवि॒वाक्य॑ उप॒हन्य॑ते स ए॒वाति॑ रेचयति ते ये
बा॒ह्या दृ॒शीक॑र्वः ॥ २ ॥

स्यु॒स्ते वि ब्रू॑युर्यदि तत्र न वि॒न्देयु॑रन्तःसद॒साद्बु॑च्यं
यदि तत्र न वि॒न्देयु॑र्गृहपतिना व्युच्यन्तद्बुच्यमे॒वाथ॑ वा
ए॒तत्स॑र्परा॒ज्ञियां ऋ॒ग्भिः स्तु॑वन्तीयं वै सर्प॑तो॒ राज्ञी॑ यद्वा

अस्यां किं चार्चन्ति यदानृचुस्तेनेय॥ सर्पराज्ञी ते यदेव किं
च वाचानृचुर्यदतोऽध्यर्चितारः॥३॥

तदुभयमाप्त्वावरुध्योत्तिष्ठामेति ताभिर्मनसा स्तुवते न वा
इमामंश्वरथो नाश्वतरि रथः सद्यः पर्याप्तुमर्हति मनो वा
इमा॥ सद्यः पर्याप्तुमर्हति मनः परिभवितुमथ ब्रह्म वदन्ति
परिमिता वा ऋचः परिमितानि सामानि परिमितानि
यजू॥ प्यथैतस्यैवान्तो नास्ति यद्वह्न तत्प्रतिगृणत आ
चक्षीत् स प्रतिगुरः॥४॥

व्याह स दृशीकर्वोऽर्चितारः स एकश्च॥१॥ [१]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं द्वादशाहस्य प्रथमेनाहृत्विजां
यजमानो वृद्ध इति तेज इन्द्रियमिति किं द्वितीयेनेति
प्राणानन्नाद्यमिति किं तृतीयेनेति त्रीनिमाल्लोणकानिति
किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पशूनिति किम्पञ्चमेनेति
पञ्चाक्षराम्पङ्क्तिमिति किं षष्ठेनेति षडृतूनिति किं
सप्तमेनेति सप्तपदा॥ शक्वरीमिति॥५॥

किमष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्रीमिति किं नवमेनेति
त्रिवृत॥ स्तोममिति किं दशमेनेति दशाक्षरां विराजमिति

किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभमिति किं द्वादशेनेति
द्वादशाक्षरां जगतीमित्येतावद्वा अस्ति यावदेतद्यावदेवास्ति
तदेषां वृद्धे॥६॥

शक्ररीमित्येकचत्वारिंशच्च॥२॥ [२]

एष वा आतो द्वादशाहो यत्रयोदशरात्रः समानः
ह्येतदह्यत्प्रायणीयंश्चोदयनीयंश्च त्र्यतिरात्रो भवति त्रयं
इमे लोका एषां लोकानामाप्त्यै प्राणो वै प्रथमोऽतिरात्रो
व्यानो द्वितीयोऽपानस्तृतीयः प्राणापानोदानेष्वेवान्नाद्ये प्रति
तिष्ठन्ति सर्वमायुर्यन्ति य एवं विद्वांसस्रयोदशरात्रमासते
तदाहुर्वाग्वा एषा वितता॥७॥

यद्वादशाहस्तां विच्छिन्द्युर्मध्येऽतिरात्रं कुर्युरुपदासुका
गृहपतेर्वागस्यादुपरिष्ठाच्छन्दोमानांममहाव्रतं कुर्वन्ति
संततामेव वाचमव रुन्द्धतेऽनुपदासुका गृहपतेर्वाग्भवति
पशवो वै छन्दोमा अन्नममहाव्रतं यदुपरिष्ठाच्छन्दोमानां-
ममहाव्रतं कुर्वन्ति पशुषु चैवान्नाद्ये च प्रति तिष्ठन्ति॥८॥

वितता त्रिचत्वारिंशच्च॥३॥ [३]

आदित्या अकामयन्तोभयोर्लोकयोर्ऋध्रुयामेति त

ए॒तं च॑तु॒र्दश॑रा॒त्रम॑पश्य॒न्तमा॑ह॒रन्ते॑ना॒यज॑न्त॒ ततो॑ वै
 त उ॒भयो॑र्लो॒कयो॑रा॒ध्रुव॑न् न॒स्मि॑श्च॒ामुष्मि॑श्च॒ य ए॒वं
 वि॒द्वाः स॑श्चतु॒र्दश॑रा॒त्रमा॑स॒त उ॒भयो॑रे॒व लो॒कयो॑र्ऋ॒ध्रुव॑न्त्य॒-
 स्मि॑श्च॒ामुष्मि॑श्च॒ चतु॒र्दश॑रा॒त्रो भ॑वति स॒प्त ग्रा॒म्या ओष॑धयः
 स॒प्तार॑ण्या उ॒भयो॑षा॒मव॑रु॒द्धौ यत्प॑रा॒चीना॑नि पृ॒ष्ठानि॑ ॥ ९ ॥

भव॑न्त्य॒मुमे॒व तैर्लो॒कम॒भि ज॑यन्ति॒ यत्प्र॑ती॒चीना॑नि पृ॒ष्ठानि॑
 भव॑न्ती॒ममे॒व तैर्लो॒कम॒भि ज॑यन्ति॒ त्रय॑स्त्रि॒ः शौ म॑ध्य॒तः स्तोमौ॑
 भव॑तः॒ साम्रा॑ज्यमे॒व ग॑च्छ॒न्त्यधि॑रा॒जौ भ॑वतोऽधि॒राजा॑ ए॒व
 संमा॑नाना॑ भवन्त्यति॒रात्रा॑व॒भितो॑ भव॑तः॒ परि॑गृही॒त्यै ॥ १० ॥

पृष्ठानि चतुस्त्रिंशच्च ॥ ४ ॥ [४]

प्र॒जाप॑तिः सु॒वर्गं॑ लो॒कमै॑त्तं दे॒वा अ॒न्वाय॑न्ताना॑दि॒त्याश्च॑
 प॒शव॑श्चा॒न्वाय॑न्ते दे॒वा अ॑ब्रुवन् या॒न्य॒पशू॑न्पा॒र्जीवि॑ष्म॒
 त इ॒मेऽन्वा॑ग्म॒न्निति॑ तेभ्य॑ ए॒तं च॑तु॒र्दश॑रा॒त्रम॑प्र॒त्यौह॑न्त
 आ॑दि॒त्याः पृ॒ष्ठैः सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑रोह॒त्र्यहा॑भ्या॒मस्मि॑ल्लो॒के
 प॒शून्प्र॑त्यौह॒न्पृ॒ष्ठैरा॑दि॒त्या अ॒मुष्मि॑ल्लो॒क आ॑ध्रु॒वत्र्य॑हा॒भ्याम॑स्मिन् ॥

लो॒के प॒शवो॑ य ए॒वं वि॒द्वाः स॑श्चतु॒र्दश॑रा॒त्रमा॑स॒त उ॒भयो॑रे॒व
 लो॒कयो॑र्ऋ॒ध्रुव॑न्त्य॒स्मि॑श्च॒ामुष्मि॑श्च॒ पृ॒ष्ठैरे॒वामुष्मि॑ल्लो॒क

ऋध्रुवन्ति त्र्यहाभ्यामस्मिन्नौके ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो
भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव
लोकानभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविधः
स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वाय॥१२॥

ओजो वै वीर्यम्पृष्ठान्योज एव वीर्यमध्यतो दधते
बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव
यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी
स्रुती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराञ्चो वा एते
सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति
प्रत्यङ्महो भवति प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या
उभयोर्लोकयोर्ऋद्धोत्तिष्ठन्ति चतुर्दशैतास्तासां या
दश दशाक्षरा विराडन्नं विराड्विराजैवान्नाद्यमव रुन्धते
याश्चतस्रश्चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो
भवतुः परिगृहीत्यै॥१३॥

आर्ध्वत्र्यहाभ्यामस्मिन्सविवधत्वाय प्रतिष्ठित्या एकत्रिंशच्च॥५॥ [५]

इन्द्रो वै सदृङ्देवताभिरासीत्स न व्यावृतमगच्छत्स
प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतम्पञ्चदशरात्रम्प्रायच्छत्तमाहरत्

तेनायजत् ततो वै सौऽन्याभिर्देवताभिर्यावृतमगच्छद्य
 एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रमासंते व्यावृतमेव पाप्मना
 भ्रातृव्येण गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव
 ज्योतिरन्तरिक्षम्॥१४॥

गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यसत्रं वा
 एतद्यदच्छन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता
 एव पृष्ठैरव रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वा वीर्यम्पृष्ठानि
 पशवश्छन्दोमा ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति
 पञ्चदशरात्रो भवति पञ्चदशो वज्रो वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्र
 हरन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य परिगृहीत्यै॥१५॥

अन्तरिक्षमिन्द्रियस्यैकं॥६॥ [६]

इन्द्रो वै शिथिल इवाप्रतिष्ठित आसीत्सोऽसुरेभ्यो-
 ऽबिभेत्स प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतम्पञ्चदशरात्रं
 वज्रम्प्रायच्छत् तेनासुरान्पराभाव्य विजित्य श्रियमगच्छदग्निष्टुत
 पाप्मानं निरदहत पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं
 वीर्यमात्मन्नधत् य एवं विद्वांसः पञ्चदशरात्रमासंते
 भ्रातृव्यानेव पराभाव्य विजित्य श्रियं गच्छन्त्यग्निष्टुता

पाप्मानं निः॥१६॥

दहन्ते पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन्दधत
 एता एव पशव्याः पञ्चदश वा अर्धमासस्य रात्रयोऽ-
 र्धमासशः संवत्सर आप्यते संवत्सरम्पशवोऽनु प्र जायन्ते
 तस्मात्पशव्या एता एव सुवर्ग्याः पञ्चदश वा अर्धमासस्य
 रात्रयोऽर्धमासशः संवत्सर आप्यते संवत्सरः सुवर्गो
 लोकस्तस्मात्सुवर्ग्या ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव
 ज्योतिरन्तरिक्षम्॥१७॥

गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि
 स्युर्विविधः स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो
 वै वीर्यम्पृष्ठान्योज एव वीर्यम्मध्येतो दधते बृहद्रथन्तराभ्यां
 यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव
 प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी स्मृती ताभ्यामेव सुवर्गं
 लोकम्॥१८॥

यन्ति पराश्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति
 ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ्महो भवति
 प्रत्यवरूढ्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर्ऋद्धोत्तिष्ठन्ति

पञ्चदशैतास्तासां या दश दशाक्षरा विराडन्न विराड्विराजैवान्नाद्य-
मव रुन्धते याः पञ्च पञ्च दिशो दिक्ष्वैव प्रति
तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य वीर्यस्य प्रजायै
पशूनाम्परिगृहीत्यै॥१९॥

गच्छन्त्यग्निष्ठतां पाप्मानन्निरन्तरिक्षल्लोकं प्रजायै द्वे च॥७॥ [७]

प्रजापतिरकामयतान्नादः स्यामिति स एत
सप्तदशरात्रमपश्यत्तमाहरत्तेनायजत् ततो वै सौऽन्नादो-
ऽभवद्य एवं विद्वांसः सप्तदशरात्रमासतेऽन्नादा एव भवन्ति
पञ्चाहो भवति पञ्च वा ऋतवः संवत्सर ऋतुष्वेव संवत्सरे
प्रति तिष्ठन्त्यथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तौ यज्ञो यज्ञमेवाव
रुन्धतेऽसत्रं वा एतत्॥२०॥

यदच्छन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति तेन सत्रं देवता एव पृष्ठैरव
रुन्धते पशूञ्छन्दोमैरोजो वै वीर्यम्पृष्ठानि पशवश्छन्दोमा
ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति सप्तदशरात्रो भवति
सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेरास्या अतिरात्रावभितो भवतो-
ऽन्नाद्यस्य परिगृहीत्यै॥२१॥

एतत्सत्रिंश्च॥८॥ [८]

सा विराड्विक्रम्यातिष्ठद्ब्रह्मणा देवेष्वन्नेनासुरेषु ते देवा
अकामयन्तोभयं सं वृञ्जीमहि ब्रह्म चान्नं चेति त एता
विंशतिं रात्रीरपश्यन्ततो वै त उभयं समवृञ्जत ब्रह्म
चान्नं च ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा अभवन् य एवं विद्वांस एता
आसत उभयमेव सं वृञ्जते ब्रह्म चान्नं च॥२२॥

ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा भवन्ति द्वे वा एते विराजौ तयोरेव
नाना प्रति तिष्ठन्ति विंशो वै पुरुषो दश हस्त्या
अङ्गुलयो दश पद्मा यावानेव पुरुषस्तमात्वोत्तिष्ठन्ति
ज्योतिर्गौरायुरिति त्र्यहा भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं
गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं त्र्यहा
भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गम्॥२३॥

लोकमभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविधः
स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायोजो वै
वीर्यम्पृष्ठान्योज एव वीर्यम्मध्यतो दधते बृहद्रथन्तरा-
भ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो
अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याञ्जसायनी सुती
ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराश्चो वा एते सुवर्गं

लो॒कम॒भ्यारो॑हन्ति॒ ये प॑रा॒चीना॑नि पृ॒ष्ठान्यु॑प॒यन्ति॑ प्र॒त्यङ्म॒हो
भ॑वति प्र॒त्यव॑रूढ्या अथो॒ प्रति॑ष्ठित्या उ॒भयो॑र्लो॒कयोर्
ऋ॒द्धोत्ति॑ष्ठन्त्यतिरा॒त्राव॑भितो॑ भवतो ब्रह्मवर्च॒सस्या॒न्नाद्य॑स्य
परि॑गृहीत्यै॥ २४॥

वृ॒ज्जते॒ ब्रह्म॒ चान्न॑श्च सुव॒र्गमे॒ते सु॑व॒र्गत्रयो॑वि॒ंशति॑श्च॥९॥ [९]

अ॒सावा॑दि॒त्योऽस्मि॑ल्लो॒क आ॑सी॒त्तं दे॒वाः पृ॒ष्ठैः परि॑गृह्य
सुव॒र्गं लो॒कम॑गमयन्प॒रैर॑वस्ता॒त्पर्य॑गृह्णन्दिवाकी॒र्त्येन॑ सुव॒र्गे
लो॒के प्र॒त्य॑स्थापयन्प॒रैः प॒रस्ता॑त्पर्य॑गृह्णन्पृ॒ष्ठैरु॒पावा॑रोहन्त्स
वा अ॒सावा॑दि॒त्योऽमु॑ष्मि॑ल्लो॒के प॒रैरु॑भयतः परि॑गृहीतो
यत्पृ॒ष्ठानि॒ भव॑न्ति सुव॒र्गमे॒व तैर्लो॒कं यज॑माना यन्ति
प॒रैर॑वस्ता॒त्परि॑ गृह्णन्ति दिवाकी॒र्त्येन॑॥ २५॥

सुव॒र्गे लो॒के प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति प॒रैः प॒रस्ता॑त्परि॑
गृह्णन्ति पृ॒ष्ठैरु॒पावा॑रोहन्ति यत्प॒रैः प॒रस्ता॑न्न स्युः प॒रांश्चः
सुव॒र्गालो॒कान्नि॑ष्पद्ये॒रन् यद॑वस्ता॒न्न स्युः प्र॒जा निर्द॑हेयुर॒भितो॑
दिवाकी॒र्त्यम्प॑रः॒सामा॑नो भवन्ति सुव॒र्ग ए॒वैना॑ल्लो॒क उ॑भयतः
परि॑ गृह्णन्ति यज॑माना वै दि॒वाकी॒र्त्यं संव॑त्सरः
प॒रः॒सामा॑नोऽभितो॑ दिवाकी॒र्त्यम्प॑रः॒ सामा॑नो भवन्ति

संवत्सर एवोभूयतः॥२६॥

प्रति तिष्ठन्ति पृष्ठं वै दिवाकीर्त्यम्पार्श्वं परःसामानोऽभितो
 दिवाकीर्त्यम्परःसामानो भवन्ति तस्मादभितः पृष्ठम्पार्श्वं
 भूयिष्ठा ग्रहा गृह्यन्ते भूयिष्ठं शस्यते यज्ञस्यैव तन्मध्यतो
 ग्रन्थं ग्रन्थन्त्यविस्रसाय सप्त गृह्यन्ते सप्त वै शीर्षण्याः
 प्राणाः प्राणानेव यजमानेषु दधति यत्पराचीनानि पृष्ठानि
 भवन्त्यमुमेव तैर्लोकम्भ्यारोहन्ति यदिमं लोकं न॥२७॥

प्रत्यवरोहैयुरुद्धा माद्यैयुर्यजमानाः प्र वा मीयेरन्
 यत्पराचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकम्प्रत्यवरोहन्त्यथो
 अस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठन्त्यनुन्मादायेन्द्रो वा अप्रतिष्ठित
 आसीत्स प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतमेकविंशतिरात्रम्प्रायच्छ
 ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्ये बहुयाजिनोऽप्रतिष्ठिताः॥२८॥

स्युस्त एकविंशतिरात्रमासीरन्द्वादश मासाः पञ्चवस्त्रय
 इमे लोका असावादित्य एकविंश एतावन्तो वै
 देवलोकास्तेष्वेव यथापूर्वं प्रति तिष्ठन्त्यसावादित्यो न
 व्यरोचत स प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतमेकविंशति-
 रात्रम्प्रायच्छत्तमाहरत्तेनायजत ततो वै सौऽरोचत य एवं

विद्वाँ॑ स एकविं॑ शतिरात्रमास॑ते रोच॑न्त ए॒वैक॑विं॒ शतिरा॑त्रो
 भ॑वति रुग्वा॒ एकविं॑शो रुच॑मेव गच्छ॒न्त्यथो॑ प्रति॒ष्ठामे॑व
 प्र॑ति॒ष्ठा ह्ये॑कविं॒शो-५ ति॒रात्रा॒वभि॑तो भवतो ब्रह्मवर्च॑सस्य
 परि॑गृहीत्यै॥ २९॥

गृह्णन्ति दिवाकीर्त्यैवोभयतो नाप्रतिष्ठिता आसन्त एकविंशतिश्च॥ 10॥ ——— [१०]

अ॒र्वा॒ङ्य॒ज्ञः सं क्रा॑मत्व॒मुष्मा॒दधि॑ माम॒भि। ऋ॒षी॑णां॒ यः
 पु॒रोहि॑तः। निर्दे॒वं निर्वी॑रं कृ॒त्वा विष्क॑न्धं तस्मिन् ही॒यतां॑
 योऽस्मा॑न्द्वेष्टि॑। शरी॑रं य॒ज्ञश॑म॒लं कु॒सीदं॑ तस्मिन्सीदतु यो-
 ऽस्मा॑न्द्वेष्टि॑। य॒ज्ञं य॒ज्ञस्य॑ यत्तेज॒स्तेन॑ सं क्रा॑म॒ माम॒भि।
 ब्रा॒ह्म॒णानृ॑त्विजो॑ दे॒वान् य॒ज्ञस्य॑ तप॑सा॒ ते सवा॑हमा हु॒वे।
 इ॒ष्टेन॑ प॒क्वमु॑प॥ ३०॥

ते हु॒वे स॒वा॒हम्। सन्तो॑ वृ॒ञ्जे सु॒कृत॑ सं प्र॒जां
 प॒शून्। प्रै॒षान्त्सामि॑धेनीरा॒घा॒रावा॒ज्यभा॒गावा॑श्रुत॒म्प्र॒त्याश्रु॑त॒मा
 श्रृ॑णामि ते। प्र॒या॒जा॒नूया॒जा॒न्त्स्वि॑ष्ट॒कृत॑मिडा॒माशि॑ष॒ आ वृ॒ञ्जे
 सु॒वः। अ॒ग्नि॒नेन्द्रे॑ण॒ सोमे॑न॒ सर॑स्वत्या॒ विष्णु॑ना दे॒वता॑भिः।
 या॒ज्या॒नुवा॒क्याभ्या॑मुप॑ ते हु॒वे स्वा॑हं य॒ज्ञमा॑ ददे ते वष॑ट्कृतम्।
 स्तु॒तं श॒स्त्रम्प्र॑ति॒गरं॑ ग्र॒हमि॑डा॒माशि॑षः॥ ३१॥

आ वृञ्जे सुवः। पत्नीसंयाजानुपं ते हुवे सवाह५
 संमिष्टयजुरा ददे तव। पशून्थसुतम्पुरोडाशान्थसर्वनान्योत
 यज्ञम्। देवान्थसेन्द्रानुपं ते हुवे सवाहमग्निमुखान्थसोमवतो
 ये च विश्वे॥३२॥

उप ग्रहमिडांमशिषो द्वात्रिंशच्च॥११॥ [११]

भूतम्भव्यम्भविष्यद्वषट्स्वाहा नम ऋक्साम
 यजुर्वषट्स्वाहा नमो गायत्री त्रिष्टुब्जगती वषट्स्वाहा
 नमः पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्वषट्स्वाहा नमोऽग्निर्वायुः सूर्यो
 वषट्स्वाहा नमः प्राणो व्यानोऽपानो वषट्स्वाहा नमोऽन्नं
 कृषिर्वृष्टिर्वषट्स्वाहा नमः पिता पुत्रः पौत्रो वषट्स्वाहा
 नमो भूर्भुवःसुवर्वषट्स्वाहा नमः॥३३॥

भुवंश्चत्वारि च॥१२॥ [१२]

आ मे गृहा भवन्त्वा प्रजा म आ मां यज्ञो विशतु
 वीर्यावान्। आपो देवीर्यज्ञिया मा विशन्तु सहस्रस्य मा
 भूमा मा प्र हांसीत्। आ मे ग्रहो भवत्वा पुरोरुखस्तुतशस्त्रे
 मा विशता५ समीचीं। आदित्या रुद्रा वसवो मे सदस्याः
 सहस्रस्य मा भूमा मा प्र हांसीत्। आ माग्निष्टोमो

विशतूक्थ्यश्चातिरात्रो मा विशत्वापिशर्वरः। तिरोअहिया मा
सुहृता आ विशन्तु सहस्रस्य मा भूमा मा प्र हांसीत्॥३४॥

अग्निष्टोमो विशत्वष्टादश च॥13॥ [१३]

अग्निना तपोऽन्वभवद्वाचा ब्रह्मं मणिना रूपाणीन्द्रेण
देवान् वातेन प्राणान्सूर्येण द्याश्चन्द्रमसा नक्षत्राणि
यमेन पितृत्राज्ञा मनुष्यान्फलेन नादेयानजगरेण
सर्पान्व्याघ्रेणारण्यान्पशूञ्छेनेन पतत्रिणो वृष्णाश्चानृषभेण
गा बस्तेनाजा वृष्णिनावीर्ब्रीहिणान्नि यवेनौषधीर्न्यग्रोधेन
वनस्पतीनुदुम्बरेणोर्जङ्गायत्रिया छन्दांसि त्रिवृता
स्तोमान्ब्राह्मणेन वाचम्॥३५॥

ब्राह्मणेनैकं च॥14॥ [१४]

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा स्वाहाधीतुम्मनसे स्वाहा स्वाहा
मनः प्रजापतये स्वाहा काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै
स्वाहादित्यै स्वाहादित्यै मह्यै स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहा
सरस्वत्यै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा सरस्वत्यै पावकायै
स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपथ्याय स्वाहा पूष्णे नरन्धिषाय
स्वाहा त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे तुरीपाय स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुरूपाय

स्वाहा विष्णवे स्वाहा विष्णवे निखुर्यपाय स्वाहा विष्णवे
निभूयपाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥३६॥

पुरुषपाय स्वाहा दशं च॥15॥ [१५]

दद्ध्यः स्वाहा हनूभ्याः स्वाहोष्ठाभ्याः स्वाहा मुखाय
स्वाहा नासिकाभ्याः स्वाहाक्षीभ्याः स्वाहा कर्णाभ्याः
स्वाहा पार इक्षवोऽवार्येभ्यः पक्ष्मभ्यः स्वाहावार इक्षवः
पार्येभ्यः पक्ष्मभ्यः स्वाहा शीर्ष्णे स्वाहा भ्रूभ्याः स्वाहा
ललाटाय स्वाहा मूर्ध्ने स्वाहा मस्तिष्काय स्वाहा केशेभ्यः
स्वाहा वहाय स्वाहा ग्रीवाभ्यः स्वाहा स्कन्धेभ्यः स्वाहा
कीकसाभ्यः स्वाहा पृष्ठीभ्यः स्वाहा पाजस्याय स्वाहा
पार्श्वाभ्याः स्वाहा॥३७॥

अंसभ्याः स्वाहा दोषभ्याः स्वाहा बाहुभ्याः
स्वाहा जङ्घाभ्याः स्वाहा श्रोणीभ्याः स्वाहोरुभ्याः
स्वाहाष्ठीवद्भ्याः स्वाहा जङ्घाभ्याः स्वाहा भुसदे स्वाहा
शिखण्डेभ्यः स्वाहा वालधानाय स्वाहाण्डाभ्याः स्वाहा
शेषाय स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यः स्वाहा प्रजननाय
स्वाहा पद्भ्यः स्वाहा शफेभ्यः स्वाहा लोमभ्यः स्वाहा

त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वाहा मांसाय स्वाहा स्नावभ्यः
 स्वाहास्थभ्यः स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहाङ्गेभ्यः स्वाहात्मने स्वाहा
 सर्वस्मै स्वाहा॥३८॥

पार्श्वभ्यां स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहा षट्॥१६॥ [१६]

अज्येताय स्वाहाञ्जिसक्थाय स्वाहा शितिपदे स्वाहा
 शितिककुदे स्वाहा शितिरन्ध्राय स्वाहा शितिपृष्ठाय
 स्वाहा शित्यंसाय स्वाहा पुष्पकर्णाय स्वाहा शित्योष्ठाय
 स्वाहा शितिभ्रवे स्वाहा शितिभसदे स्वाहा श्वेतानूकाशाय
 स्वाहाञ्जये स्वाहा ललामाय स्वाहासितज्ञवे स्वाहा
 कृष्णैताय स्वाहा रोहितैताय स्वाहारुणैताय स्वाहेदशाय
 स्वाहा कीदृशाय स्वाहा तादृशाय स्वाहा सदृशाय स्वाहा
 विसदृशाय स्वाहा सुसदृशाय स्वाहा रूपाय स्वाहा सर्वस्मै
 स्वाहा॥३९॥

रूपाय स्वाहा द्वे च॥१७॥ [१७]

कृष्णाय स्वाहा श्वेताय स्वाहा पिशंगाय स्वाहा सारंगाय
 स्वाहारुणाय स्वाहा गौराय स्वाहा बभ्रवे स्वाहा नकुलाय
 स्वाहा रोहिताय स्वाहा शोणाय स्वाहा श्यावाय स्वाहा

श्या॒माय॒ स्वाहा॑ पा॒क॒लाय॒ स्वाहा॑ सु॒रू॒पाय॒ स्वाहा॑नु॒रू॒पाय॒
 स्वाहा॑ वि॒रू॒पाय॒ स्वाहा॑ स॒रू॒पाय॒ स्वाहा॑ प्र॒ति॒रू॒पाय॒ स्वाहा॑
 श॒ब॒लाय॒ स्वाहा॑ क॒म॒लाय॒ स्वाहा॑ पृ॒श्न॒ये स्वाहा॑ पृ॒श्नि॒स॒क्थाय॒
 स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑॥४०॥

कृष्णाय॒ षट्त्वारि॑५शत्॥१८॥ [१८]

ओष॑धी॒भ्यः स्वाहा॑ मू॒ले॒भ्यः स्वाहा॑ तू॒ले॒भ्यः स्वाहा॑
 काण्डे॑भ्यः स्वाहा॑ वल्शे॑भ्यः स्वाहा॑ पु॒ष्पे॑भ्यः स्वाहा॑ फ॒ले॑भ्यः
 स्वाहा॑ गृही॑तेभ्यः स्वाहा॑गृही॑तेभ्यः स्वाहा॑व॒प॒त्रेभ्यः स्वाहा॑
 श्या॑नेभ्यः स्वाहा॑ सर्व॑स्मै स्वाहा॑॥४१॥

ओष॑धी॒भ्यश्चतुर्वि॑५शतिः॥१९॥ [१९]

व॒न॒स्प॒ति॒भ्यः स्वाहा॑ मू॒ले॒भ्यः स्वाहा॑ तू॒ले॒भ्यः स्वाहा॑
 स्कन्धो॑भ्यः स्वाहा॑ शा॒खा॑भ्यः स्वाहा॑ पु॒र्णे॑भ्यः स्वाहा॑
 पु॒ष्पे॑भ्यः स्वाहा॑ फ॒ले॑भ्यः स्वाहा॑ गृही॑तेभ्यः स्वाहा॑गृही॑तेभ्यः
 स्वाहा॑व॒प॒त्रेभ्यः स्वाहा॑ श्या॑नेभ्यः स्वाहा॑ शि॒ष्टाय॒
 स्वाहा॑ति॒शि॒ष्टाय॒ स्वाहा॑ परि॒शि॒ष्टाय॒ स्वाहा॑ स॒शि॒ष्टाय॒
 स्वाहो॑च्छि॒ष्टाय॒ स्वाहा॑ रि॒क्ताय॒ स्वाहा॑रि॒क्ताय॒ स्वाहा॑
 प्र॒रि॒क्ताय॒ स्वाहा॑ स॒रि॒क्ताय॒ स्वाहो॑द्रि॒क्ताय॒ स्वाहा॑ सर्व॑स्मै

स्वाहा॥४२॥

वनस्पतिभ्यः स्कन्धोभ्यः शिष्टाय रिक्ताय षट्त्वारिंशत्॥20॥—[२०]

बृहस्पतिः श्रद्धया वा ऋक्षा वै प्रजापतिर्येनयेन द्वे वाव देवसूत्रे आदित्या अकामयन्त
सुवर्गं वसिष्ठः सं वत्सराय सुवर्गं ये सूत्रम्ब्रह्मवादिनोऽतिरात्रो ज्योतिष्ठोमं मेषः कूप्याभ्योऽज्यो
यो नमो मयोभूः किं स्विदम्बे भूः प्राणाय सिताय द्वाविंशतिः॥22॥ बृहस्पतिः प्रतितिष्ठन्ति
वै दंशरात्रेण सुवर्गं यो अर्वन्तं भूस्त्रिपञ्चाशत्॥53॥ बृहस्पतिः सर्वस्मै स्वाहा॥—[२१]